

Nærings- og Handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep.
0030 OSLO

(Referanse må oppgis)
Vår referanse: 2004/00237-2
Arkivkode: U00 &00
Saksbehandler: Hanne Lyngstad
Deres referanse: 200400519-1
Dato: 25.03.2004

Høring - Europakommisjonens forslag til rammedirektiv for tjenester

Det vises til departementets brev av 05.02.2004 der det bes om kommentarer til Kommisjonens forslag til tjenstedirektiv, og til kontakten med departementet der høringsfristen for KS ble utsatt til 25.03.2004.

KS er i utgangspunktet positiv til at det fokuseres på rammebetingelsene for å sikre et velfungerende indre marked for tjenester. Direktivforslaget er omfattende, og på enkelte punkter noe uklart. KS gir i sin høringsuttalelse kommentarer til enkelte av forslagene, og peker også på noen utydelige områder som bør utredes nærmere.

Begrepet "tjenester" (kap. 1)

I henhold til direktivforslaget blir "tjenester" definert som en selvstendig økonomisk aktivitet i samsvar med definisjonen i EU-traktatens artikkel 50. Etter denne artikkelen beskrives tjenester som ytelser som vanligvis finner sted mot betaling. Det vil si at direktivet er tenkt å omfatte tjenester av økonomisk interesse.

Skillet mellom tjenester av økonomisk eller ikke-økonomisk interesse er uklar. KS viser i denne forbindelse til sin uttalelse til departementet vedrørende høringen av Kommisjonens grønbok om tjenester i allmennhetens interesse.

For KS er det ikke ønskelig at det defineres en klar grense mellom tjenester av økonomisk eller ikke-økonomisk interesse. Slik vi ser det vil dette være vanskelig på grunn av utviklingen knyttet til marked, teknologi og det offentlige bruk av konkurranse som verktøy i effektiv tjenesteproduksjon. En eventuell grense vil derfor måtte vurderes og justeres kontinuerlig. Ved vurdering av om en tjeneste blir regulert av direktivet eller ikke, må en også kunne legge vekt på hvilken type tjeneste som skal vurderes, for eksempel om det er en tjeneste som er til for allmennheten.

Tjenester i allmennhetens interesse, som tilbys av kommunale eller regionale myndigheter, er de folkevalgtes ansvar med henhold til kvalitet, effektivitet og servicenivå for øvrig. De folkevalgte står til ansvar overfor sine innbyggere (og brukere av tjenestene) gjennom lokalvalg. Hvordan slike tjenester skal tilrettelegges for innbyggerne, avgjøres av de lokale folkevalgte. Dette gjelder blant annet om tjenesten skal konkurransesettes eller ikke. Det må være de lokale folkevalgtes ansvar å beslutte om en tjeneste skal produseres med egne ansatte eller som tjenesten skal utføres av andre. De folkevalgtes skjønn må ikke underlegges EU-regelverk på disse typer tjenester.

Det er ikke ønskelig at stadig flere tjenester blir definert som tjenester av økonomisk interesse. KS er av den oppfatning at for eksempel helsetjenester, skole og eldreomsorg ikke kan defineres inn i denne kategorien. Det er viktig å ta vare på noen sentrale sosiale verdier når tjenester blir vurdert. Slike tjenester skal kunne nå ut til alle, uansett økonomi, bosted, sivilstatus m.m. Det kan derfor ikke legges ensidig vekt på de økonomiske aspektene når spørsmål om slike tjenester i allmennhetens interesse blir vurdert.

Men hensyn til de folkevalgtes ansvar og rom for valg i lokal og regional tjenesteproduksjon, vil KS henvide til Europakommisjonens arbeid knyttet til nye styreformene (Governance). Kommisjonen understreker i Hvitboken om New European Governance (COM 421/2001) hvor viktig det er at lokalt og regionalt nivå trekkes inn i utviklingen av ny politikk på et tidlig stadium på de områder som berører lokal og regional sektor. Dette gjelder i høyeste grad forslaget til tjenstedirektiv. Kommisjonen har presisert hvordan det lokale og regionale nivå kan trekkes inn i europapolitikken i COM 811/2003, om dialog med forbund for regionale og lokale myndigheter i formulering av EU-politikk. KS mener at forslaget til tjenstedirektiv er et tema som i særlig grad egner seg i en slik konsultasjon mellom EU og lokale og regionale myndigheter.

Fri rett å etablere seg som tjenesteleverandør (kap. 2)

KS er enig med Kommisjonens forslag om at de administrative prosedyrene for å etablere seg som tjenesteleverandør må forenkles. Videre støtter KS forslaget om å etablere et kontaktpunkt for de som ønsker å etablere seg som tjenesteleverandør. Slike kontaktpunkt må gjelde så vel for tjenesteleverandører i fra andre EØS-land som for tjenesteleverandører i fra Norge. Dersom dette ikke skjer, og at kontaktpunkt bare etableres for leverandører i fra andre EØS-land vil dette innebære en konkurransefordel for utenlandske leverandører.

Etablering vil slike kontaktpunkt vil innebære store fordeler, og vil være med på å gjøre det enklere for virksomheter å etablere seg.

De forenklete administrative prosedyrene og retten til informasjon og veiledning i forbindelse med etablering må gjelde overfor norske virksomheter så vel som virksomheter i fra andre EØS-land.

Fri flyt av tjenester (kap. 3)

Et av hovedformålene med direktivforslaget er å legge til rette for at det skal bli lettere for tjenesteleverandører å tilby sine tjenester i et annet medlemsland. I direktivet ligger det

derfor et forslag om et prinsipp om opprinnelsesland, som innebærer at dersom en tjenesteleverandør først er lovlig etablert i et EØS-land, så skal dette i prinsippet være tilstrekkelig for å operere lovlig i hele EØS-området.

KS oppfatter dette prinsippet som en rett til å tilby sine tjenester i andre EØS-land dersom man er godkjent som tjenesteleverandør i sitt opprinnelsesland. Direktivet sier ingenting om hvilke krav til tjenester kundene/etterspørerne kan stille. Det vil si at dersom en kommune setter ut deler av sin virksomhet til private aktører må denne kommunen kunne sette de krav til tjenesten som de ønsker (både lovmessige krav kommunen er forpliktet til å følge og andre krav).

Forslaget om innføring av prinsippet om opprinnelsesland er omfattende, og det bør utdypes nærmere før det innføres. I oppfølgingen av arbeidet knyttet til Governance, har Kommisjonen understreket viktigheten av konsekvensanalyser for bl.a. lokalt og regionalt nivå av ny EU-politikk. Dette arbeidet er hjemlet i COM (2002) 276 om Konsekvensanalyser. KS mener det er viktig at det gjennomføres en konsekvensanalyse av å innføre dette prinsippet.

Etter direktivforslaget skal opprinnelseslandet ha ansvaret med å veilede og kontrollere tjenesteleverandøren og de produkter som tilbys. KS stiller imidlertid spørsmål om dette vil være en effektiv kontrollmekanisme. I enkelte tilfeller vil opprinnelseslandet være langt unna rent geografisk og også inneha lite kunnskap om forholdene i landet der tjenesten tilbys. En bør derfor vurdere om det er landet der tjenesten tilbys som bør kontrollere at tjenestetilbyder overholder sine krav.

Utsendte arbeidstakere (kap. 3)

Etter direktivforslaget skal medlemslandet foreta kontroller av utsendte arbeidstakere som arbeider på ens territoriet. Samtidig foreslås det i artikkel 24 d at landet ikke kan kreve at tjenestetilbyderen eller den utsendte arbeidstakeren har dokumentasjon som beviser arbeidsforholdet. Dette mener KS vil forvanske kontrollmulighetene som medlemslandene blir pålagt, og KS foreslår at punkt d fjernes.

Slik bestemmelsene om utsendte arbeidstakere er bygd opp skal medlemslandene som er pålagt et kontrollansvar ta kontakt med tjenesteleverandørens opprinnelsesland for å få nødvendig dokumentasjon på arbeidsforholdet. KS er positiv til at det foreslås å etablere kanaler mellom landene for å kontrollere dette området, men mener som nevnt at det enkelte medlemsland må kunne kreve at den utsendte arbeidstaker eller tjenesteleverandøren har tilgjengelig dokumentasjon som bekrefter arbeidsforholdet.

Tjenestekvalitet (kap. 4)

I følge forslaget skal medlemslandene sikre at tjenesteleverandørene gir relevant informasjon om tjenesten og at kunde/forbruker får tilgang til slik informasjon, noe KS synes er bra.

Videre åpner forslaget for at medlemslandene sammen med Kommisjonen skal arbeide for at tjenestetilbydere frivillig tar skritt for å sikre kvaliteten på tjenester, blant annet gjennom

sertifisering og etablering av kvalitetsmerker. Norge bør delta aktivt i dette arbeidet. KS vil imidlertid i denne sammenhengen peke på at for stor grad av standardisering av tjenester vil redusere mangfoldet, noe som er svært uheldig. For mye standardisering vil også hemme utviklingen av tjenestekvaliteten i og med at en standardisering kan føre til "låsing" kvaliteten til en standard.

Overvåkning (kap. 5)

Systemet for overvåkning og kontroll som ligger i forslaget forutsetter et nært samarbeid mellom de ulike EØS-landene. Det er viktig at Norges rolle overfor de øvrige EØS-landene i dette samarbeidet blir presisert.

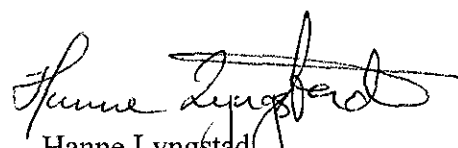
Norge bør også være representert i komiteen som Kommisjonen foreslår å etablere, jf. forslagets artikkel 42.

På høringsmøte den 08.03.2004 ble det nevnt at det kunne være aktuelt å etablere en arbeidsgruppe/referansegruppe under Spesialutvalget for tekniske handelshindringer for å arbeide videre med tjenstedirektivforslaget. Dersom det blir aktuelt ønsker KS å bidra i dette arbeidet.

KS vil be om at departementet organiserer ytterligere et høringsmøte, der representanter fra Europakommisjonen inviteres til å orientere om tenkningen bak forslaget til tjenstedirektiv. Det vil også kunne være en god anledning til å se flere viktige initiativer fra Kommisjonen den senere tid i sammenheng med tjenstedirektivet. Vi tenker særlig på grønnboken om tjenester i allmennhetens interesse og relaterte dokumenter¹, direktivforslaget om likebehandling mellom menn og kvinner ved kjøp og salg av tjenester,

Med vennlig hilsen
KS Arbeidsgiverutvikling og omstilling

Gudrun Haabeth Grindaker
direktør

Hanne Lyngstad
juridisk rådgiver

¹ Bl.a. "Report from the Commission on the state of play in the work on the guidelines for state aid and services of general economic interest", "Draft Communication from the Commission: A new framework for the assessment of State aid which has limited effects on intra-Community trade", "Community framework for state aid in the form of public service compensation" (utkast til rammeverk – framework - og beslutning – decision).